

سیاست‌زدگی در مصر،

۷۰سال پس از کودتای ملی‌گراها

شکست ۲تجربه انقلابی در مصر باعث شده تا مردم دیگر تمایل چندانی به مشارکت سیاسی نداشته باشند

۷۰سال پیش در ۲۳جولای ۱۹۵۲برابر با مرداد ۱۳۳۱، گروهی از افسران ارتش مصر، «ملک فاروق اول» پادشاه مصر را با حمایت مردمی از قدرت برکنار کردند تا با انجام یک کودتای نظامی بدون خونریزی که بیشتر به یک انقلاب مردمی شباهت داشت، راه را برای تبدیل مصر از یک پادشاهی به یک جمهوری هموار کنند. موفقیت کودتای انقلابی ۷۰سال پیش نظامیان مصری علیه پادشاه البته تصادفی و بدلیل نبود، در سال‌های منتهی به کودتای «افسران آزاد»، ناسیونالیسم عربی در اوج قرار داشت و ارتش مصر به‌دلیل شکست در جنگ ۱۹۴۸در برابر اشغال فلسطین، به‌شدت سرخورده بود. نظامیان مصری، ملک فاروق را به‌دلیل عدم‌تجهیز مناسب ارتش در این شکست مقصر می‌دانستند. ملک فاروق همچنین به‌دلیل تن دادن به اشغال طولانی‌مدت بخشی از مصر توسط انگلیس، چهره‌ای واداده در برابر غرب شناخته می‌شد و در این شرایط موفقیت آفسران آزاد برای کنترل قدرت و سرنگونی رژیم پادشاهی چندین هزار ساله مصر عجیب نبود.

سرهنگ جمال عبدالناصر، یکی از رهبران کودتای سال ۱۹۵۲مصر

آرمان‌های انقلاب مصر پس از سرنگونی نظام پادشاهی بسیار بلندپروازانه به‌نظر می‌رسید. عدالت اجتماعی، یکپارچگی عربی، سیاست‌های ضدامپریالیسم و دولت و مجلس دمکراتیک همگی در قالب مجموع اهداف جمال عبدالناصر به‌عنوان دومین رئیس‌جمهور مصر گنجانده می‌شد که با برکناری محمد نجیب، نخستین رئیس‌جمهور مصر، قدرت را به‌دست گرفت. افسران آزاد قبل از آنکه نظام پادشاهی را سرنگون کنند، اعلام کرده بودند که نیت‌شان این نیست که خودشان در حکومت ماندگار شوند؛ فقط می‌خواهند دولتی دمکرات در مجلس نمایندگان تشکیل دهند. با این حال، جمال عبدالناصر به‌مدت ۱۴سال تا زمان مرگ در سال ۱۹۷۰ از قدرت را به‌عنوان رئیس‌جمهور در دست داشت و حتی یک‌بار با وجود استعفا به‌دلیل شکست مصر در جنگ گروه ۱۹۶۷، با فشار و راهپیمایی‌های سراسری مردمی که خواستار تداوم ریاست‌جمهوری او بودند، از این تصمیم منصرف شد و به قدرت بازگشت.

حاکمیت ۶۸ساله نظامیان

از ناصر به‌عنوان یکی از رهبران محبوب عربی یاد می‌شود. به‌فکته منابع معتبر، حدود ۵هلیلیون نفر در مراسم خاکسپاری او شرکت کردند. اما این واقعیت را نمی‌توان از نظر دور داشت که روی کار آمدن ناصر در مصر طی یک فرایند دمکراتیک صورت نگرفت و او در انتخاباتی بی‌رقیب به همراه تغییر قانون اساسی در چارچوب نظام تک‌حزبی قدرت ۴۰ساله خود را تحکیم بخشید. حتی پس از ناصر نیز، دیگر جانشینان او همگی افسران نظامی بودند که در شرایطی بی‌رقیب با برگزاری انتخاباتی تک‌حزبی به قدرت رسیدند؛ حتی حسنی مبارک به‌عنوان چهارمین رئیس‌جمهور مصر که او هم یک چهره نظامی بود، ۳۰سال قدرت بلامنعاز را تا انقلاب ۲۰۱۱در دست داشت. موج بهار عربی و انقلاب ۲۰۱۱ فقط برای ۱۰سال دست نظامیان را از کاخ ریاست‌جمهوری مصر کوتاه کرد؛ چون در نهایت کودتای ژنرال «عبدالفتاح سیسی» علیه «محمدمرسی» به عنوان نخستین رئیس‌جمهور غیر نظامی مصر، این موضوع را ثابت کرد که تاریخ مصر پس از دوران پادشاهی، فقط در انحصار نظامیان باقی خواهد ماند.

دیوار بلند آرزوها

مقایسه فضای اجتماعی و سیاسی مصر امروز با آن فضایی که انقلاب ۱۹۵۲را رقم زد، مانند مقایسه کشور متفاوت است. حتی اقبال به سیاست در مصری که انقلاب ۲۰۱۱را رقم زد، با مصر امروز زمین تا آسمان تفاوت دارد. روزنامه‌العربی‌الجدید در گزارشی میدانی نوشته که مردم کوچه و بازار دیگر مانند گذشته هیچ گرایشی به مباحث سیاسی ندارند و حتی نزدیکان و آشنایان فعالان سیاسی تلاش می‌کنند تا خود را غیروابسته به فعالان سیاسی و اجتماعی نشان دهند. یک مورخ مصری در این ارتباط می‌گوید: «نگرانی به‌خاطر مصالح شخصی باعث شده تا مصری‌ها دیگر به‌دنبال به چالش کشیدن حاکمیت نظامیان نباشند و شهروندان به حکومت نظامی به‌عنوان اسری اجتناب‌ناپذیر نگاه می‌کنند که گریزی از آن نیست.»

محدودیت‌ها و سختگیری‌های دولت ژنرال سیسی، به دوری مردم از سیاست دامن زده، اما تردیدی نیست که بخشی از سرخوردگی امروز آنها نشأت گرفته از تجربه ناموفق انقلاب در ۱۹۵۲و سپس انقلاب ۲۰۱۱است؛ انقلاب بزرگی که در هیچ کدام قافله دولت دمکراتیک منتخب به سرانجام نرسید. طی ۷۰سال گذشته هیچ رئیس‌جمهوری در مصر در یک روند دمکراتیک از قدرت کنار نرفته؛ روسای‌جمهور مصر (به‌استثنای ناصر که ریاست‌جمهوری‌اش با مرگ طبیعی به پایان رسید) با تئور شده‌ای تا سرنگون. در اواق ۷۰سال‌پس از انقلاب، مصر همچنان در حسرت یک انتخابات چندحزبی برای روی کار آمدن یک دولت واقعی منتخب مانده است.

بین‌الملل

عکس: یانوسز

جهان در کابوس بحران انرژی

افزایش قیمت جهانی انرژی و ناتوانی کشورها در تأمین برق موردنیاز خود، جهان را وارد بحران تازه‌ای کرده که به اعتقاد

تحلیلگران هنوز آماده روبه‌روشدن با آن نیست

جهان در میانه یک بحران انرژی واقعی است. از اروپا و آمریکا که ماه‌هاست نگران تأثیر جنگ بر صادرات حامل‌های انرژی روسیه بوده و اکنون با موج گرمای بی‌سابقه نیز روبه‌رو شده‌اند که بگذریم، امروز کشورهای دیگری در اقصی نقاط جهان با بحران کمبود و افزایش قیمت نفت و گاز روبه‌رو هستند؛ بحرانی که به اعتقاد کارشناسان تا زمانی که جنگ روسیه و اوکراین ادامه دارد، هیچ چشم‌انداز امیدوارکننده‌ای برای پایانش متصور نیست.

گزارش

نشریه فارین پالیسی در گزارشی با اشاره به وضعیت کنونی جهان نوشته است که از اوکادور در آمریکای جنوبی گرفته تا آفریقای جنوبی در قاره آفریقا کمبود سوخت و خاموشی‌های گسترده، اقتصاد کشورهایی که به واردات وابسته هستند را شدیداً تحت فشار گذاشته است؛ به‌عنوان مثال در سریلانکا علاوه بر بحران سیاسی، کمبود و افزایش قیمت حامل‌های انرژی دولت را مجبور کرده تا به کارمندان دستور دهد که دور کاری کنند. گفته شده افراد برای پر کردن پاک خودروشان در این کشور مجبورند که کیلومترها رانندگی کنند. در پاکستان برای کاهش فشار ناشی از قطعی‌های طولانی‌مدت برق، دولت مجبور شده تا از تعداد روزهای کاری هفته کم کند. در هند کمبود برق باعث شده تا مدارس و کسبو کارها تعطیل شوند و مردم با وجود موج گرمای ۳۷درجه امکان استفاده از وسایل سرمایشی را نداشته باشند. در پاناما هم افزایش قیمت حامل‌های انرژی صادی اعتراض مردم را بلند کرده است. در برزیل که با یکی از خشکسالی‌های کم‌سابقه خود روبه‌روست، کشور در آستانه جیره‌بندی برق و خاموشی‌های گسترده قرار دارد؛ آن هم در شرایطی که برزیل حداقل تا ماه آینده و شروع فصل بارش و پر شدن سد‌های به‌شدت پر باردارت حامل‌های انرژی از آروگونه و آرزانتین متکی است. این مسئله به نوبه‌خود اقتصاد کشور‌های دیگر منطقه از جمله شیلی را که برای عبور از بحران بی‌ای به منابع گازی آرزانتین وابسته هستند، در شرایط دشواری قرار داده است.

در آفریقای جنوبی شرکت ملی انرژی (اسکام) حدود یک ماه پیش اعلام کرد که به‌دلیل کمبود ذخایر انرژی احتمال دارد که مجبور شود ساعات

تاریخ تکرار می‌شود؟

آخرین بار در دهه ۱۹۷۰بود که جهان یک بحران فاجعه‌بار سنگین انرژی را (البته فقط در حوزه نفت) تجربه کرد. سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) در سال ۱۹۷۳او در جریان جنگ اعراب و رژیم‌صهیونیستی تولید نفت را کاهش داد و اغضای عرب این سازمان صادرات نفت به هر کشوری که از رژیم‌صهیونیستی حمایت می‌کرد را ممنوع کردند؛ اقدامی که باعث شد نفت کمیاب و گران شود. آنتونی هالف، کارشناس مرکز سیاست جهانی انرژی دانشگاه کلمبیا، به فارن پالیسی می‌گوید: «نتیجه بحران دهه ۱۹۷۰تولد آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) بود و همچنین باعث شد که کشورهای صنعتی ذخایر استراتژیک خود را با هدف حفظ آمادگی

در برابر اختلالات عرضه در آینده توسعه دهند.» اما هم‌اکنون بسیاری از اقتصادهای نوظهور و کشورهای مقروض چنین ذخایر استراتژیک را ندارند. هالف می‌گوید: «امروز ما گروهی کاملاً جدید از کشورهایی را داریم که به سرعت در حال توسعه هستند و بنابراین انرژی بیشتری مصرف می‌کنند؛ امری که باعث می‌شود تا در برابر ریسک‌های تأمین انرژی بسیار آسیب‌پذیر باشند؛ به‌عنوان مثال، پاکستان را درنظر بگیرید که عمیقاً با بحران کمبود برق دست به گریبان است یا اوکادور که اعتراض‌های خشونت‌باری نسبت به افزایش شدید قیمت سوخت در آن جریان دارد یا غنا و کامرون در آفریقا که اعتراض‌ها به قیمت سوخت، کشور را فلج کرده است یا مثلا، آرزانتین و پرو در آمریکای جنوبی که قیمت انرژی تظاهرات گسترده‌ای را در این کشور کلید زده است.»

به‌گفته جیسون بوردوف، کارشناس انرژی دانشگاه کلمبیا، کشورهایی مثل کوپا یا آفریقای جنوبی که وضعیت اقتصادی خوبی نداشته و با بدهی‌های کلانی روبه‌رو هستند اکنون برای تأمین منابع انرژی خود به‌لحاظ اقتصادی با مشکلات جدی روبه‌رو شده‌اند؛ بر همین اساس کشورهای دیگر برای اینکه به سرنوشت آنان دچار نشوند به استفاده از زغال‌سنگ روی آورده‌اند؛ مثلاً با تعمیق بحران انرژی در اردیبهشت‌ماه، هند معادن زغال‌سنگ خود را مجدداً راه‌اندازی کرد و تولید خود را افزایش داد. همچنین واردات زغال‌سنگ این کشور یک ماه بعد، گورد زد. وزیر انرژی هند اعلام کرده که این روند ممکن است طولانی‌مدت باشد.

با آغاز جنگ روسیه و اوکراین و عقب‌نشینی کشورهای اروپایی از خرید نفت روسیه، چین و هند به بزرگ‌ترین خریداران نفت ازان این کشور تبدیل شدند. اما مصرف بالای آنان به این معنا نیست که اقتصاد این دو کشور از تبعات بحران جهانی انرژی در امان بوده است؛ چراکه حتی با وجود نفت ازان روسیه، بهای سوخت در هر دو کشور چین و هند به‌شدت افزایش یافته است. فرناندو فررریا، کارشناس انرژی به فارین پالیسی می‌گوید: «تأثیرات مالی بحران جهانی انرژی، امری است که حتی واردات نفت روسیه هم نمی‌تواند کاملاً آن را خنثی کند.»

«توبه» پاپ در کانادا

رهبر کاتولیک‌های جهان در سفری به کانادا از بومیان این کشور

به‌خاطر درد ورنجی که از سوی کلیسای کاتولیک متحمل شده‌اند عذرخواهی خواهد کرد

و «پینویت» در این طرح از خانواده‌های خود جدا شده و به مدارس شبانه‌روزی برده شدند. این مدارس بین سال‌های ۱۸۷۴تا ۱۹۹۶فعالیت داشتند.

مسئولیت اداره ۷۰درصد این مدارس با کلیسای کاتولیک رم بود. بیش از ۱۲۰مدرسه در سرتاسر کانادا پراکنده بودند که آخرین آنها در سال ۱۹۹۶پسته شد. در گزارشی که در سال ۲۰۱۵براساس روایت بازماندگان این مدارس منتشر شد، نشان می‌داد که در این مدارس، کودکان بومی مورد سوءاستفاده‌های جنسی قرار می‌گرفتند و به‌دلیل وضعیت نامناسب زندگی به بیماری‌های مختلف و سوءتغذیه مبتلا می‌شدند. بخش بزرگی از این کودکان

روزهای سخت در راه است

اما این همه داستان نیست. ناظران بر این باورند که با ادامه بحران اوکراین، بازارهای جهانی احتمالاً در زمستان پیش‌رو با شوک دیگری روبه‌رو خواهند شد. کرافت به فارین پالیسی می‌گوید: «احتمالاً در بازار انرژی شاهد آشفتنی بیشتری خواهیم بود و قیمت نفت در ماه دسامبر (آذر و دی) بالاتر خواهد رفت.»

رابرت مک‌نالی، مشاور ارشد انرژی سابق در دولت آمریکا نیز به شبکه سی‌ان‌ان می‌گوید: «ما در اقصی نقاط جهان با مشکل جدی روبه‌رو هستیم که سیاست‌گذاران به‌تازگی متوجه آن شده‌اند. این مشکل جدی یک توفان تمام‌عیار است که تبعاتش بسیار گسترده است. بحران انرژی می‌تواند احیای اقتصادی دوران پس از همه‌گیری ویروس کرونا را به‌طور جدی تهدید کند، تورم را افزایش دهد و باعث ناآرامی‌های گسترده اجتماعی شود. این مشکل همچنین تلاش‌ها برای مقابله با تغییرات جوی را نیز به‌شدت تضعیف می‌کند. این بحرانی است که جهان آمادگی رویارویی با آن را ندارد.»

به اعتقاد برخی ناظران سیاسی، میان بحران انرژی دهه ۱۹۷۰و بحران امروز تفاوت‌های کلیدی وجود دارد؛ چراکه قیمت‌ها به اندازه بحران گذشته افزایش نیافته و سیاست‌گذاران مجبور نشده‌اند اقدامات کنترلی تهاجمی‌تری را در پیش بگیرند. اما همه تا این حد خوش‌بین نیستند؛ دنیل با رگین، کارشناس ارشد حوزه انرژی و نویسنده کتاب «تقشه جدید؛ انرژی، آب و هوا و پر خورد ملت‌ها» در مصاحبه اخیر خود با وب‌سایت «پراجکت سندیکت» درباره بحران جهانی انرژی گفته است: «قطعا شباهت‌های زیادی میان وضع امروز و دهه ۱۹۷۰وجود دارد. ما بار دیگر در دورانی عمیقاً پرخطر قرار داریم. شاهد تجدیدنظم در سیاست جهانی هستیم. بحران انرژی امروز به همان اندازه بحران قبلی جدی و حتی خطرناک‌تر است. در دهه ۱۹۷۰فقط نفت درگیر بود، در حالی که این بحران گاز طبیعی، زغال‌سنگ و حتی چرخه سوخت هسته‌ای را هم دربرمی‌گیرد. نمی‌خواهم خیلی بدبین باشم، اما ما اکنون وارد عصر جدیدی از رقابت بر سر انرژی شده‌ایم. برای اینکه متوجه این موضوع شوید فقط کافی است که گزارش‌های دولتی درباره منابع حیاتی را بخوانید.»

هرگز به خانه‌های خود بازنگشتند و مدارس هم نسبت به سرنوشت آنها ابراز بی‌اطلاعی می‌کردند. کمیسون حقیقت و آشتی، نظام مدارس شبانه‌روزی کلیسای کاتولیک را براساس همین شواهد به‌عنوان بخشی کلیدی از سیاست نسل‌کشی فرهنگی در کانادا معرفی کرد. در یکی از گزارش‌های این کمیسون از پاپ درخواست شده به نمایندگی از کلیسای کاتولیک به‌خاطر این نسل‌کشی عذرخواهی کند.

کم‌کم اما نشانه‌های شفاف‌تری از سرنوشت این کودکان به‌دست آمد. درسال ۲۰۲۱با استفاده از فناوری راداری گورهایی در منطقه‌ای متعلق به بومیان کانادا در استان بریتیش کلمبیا کشف شد. این کشف با واکنش‌های شدیدی در جهان و کانادا مواجه شد. دیگر جماع بومیان کانادا نیز شروع به تجسس‌های مشابهی کردند که منجر به کشف هزار گور دیگر شد و درخواست‌های رهبران بومی برای عذرخواهی پاپ را تشدید کرد. پاپ چند ماه قبل، از گروهی از بومیان کانادا که به واتیکان سفر کرده بودند بابت رنجی که مدارس کاتولیک در این کشور به بار آورده بودند، عذرخواهی کرد. او وعده داد با سفر به کانادا از بومیان این کشور عذرخواهی کرده و برای آشتی و بهبود روابط تلاش کند. پاپ در این سفر قرار است روز چهارشنبه با جاستین ترودو، نخست‌وزیر کانادا ملاقات داشته باشد و در آخرین روز سفرش به‌صورت خصوصی با تعدادی از بازماندگان مدارس کاتولیک بومیان کانادا گفت‌وگو خواهد کرد.

دوشنبه ۳ مرداد ۱۴۰۱
شماره ۸۵۵۱

نقل قول

ویکتور اوربان

نخست‌وزیر مجارستان استراتژی غرب برای نجات اوکراین شکست خورده و دولت‌های اروپایی با افزایش قیمت انرژی دومینووار درحال فروپاشی هستند. اکنون به استراتژی جدیدی نیاز است که به جای پیروزی در جنگ، بر مذاکرات صلح و تهیه پیش‌نویسی قابل قبول برای دسترسی به صلح متمرکز باشد. (رویترز)

مارک میلی

رئیس ستاد مشترک ارتش آمریکا ارتش چین در مقایسه با ۵سال پیش خطرناک‌تر شده است. شمار هواپیماها و کشتی‌های جنگی به طرز قابل توجه و برخورد‌های ناام به نسبت افزایش یافته است. پیام این است که ارتش چین در هوا و در دریا، به طرز قابل توجهی در منطقه هند-اقیانوس آرام تهاجمی شده است. (آسوشیتدپرس)

کاندولیزا رایس

وزیر امور خارجه پیشین آمریکا فکر می‌کنم همه دولت‌های آمریکایی، از دولت کلینتون گرفته تا جورج بوش، باراک اوباما و دونالد ترامپ، هر چه در توان داشتند انجام دادند تا روسیه را وارد نظام بین‌المللی کنند. این موضوع که می‌گویند ما تلاش کرده‌ایم که روسیه را تحقیر کنیم، اصلاً درست نیست. (فاکس‌نیوز)

خبر

کالیفرنای جهانی

ایالت کالیفرنیا در غرب آمریکا به‌دلیل گسترش سریع آتش‌سوزی موسوم به «ووک» یا بلوط، وضعیت اضطراری اعلام کرده است. افزایش دمای هوا و خشکسالی شدید باعث شده تا سرعت گسترش این آتش‌سوزی افزایش یابد. در همین راستا به بیش از ۶هزار نفر از ساکنان مناطق حاشیه پارک ملی بوسمیت، دستور تخلیه داده شده است. این آتش‌سوزی در محوطه‌ای به وسعت بیش از ۴هزار و ۸۰۰هکتار گسترده شده است.

اوکراین، آماده صادرات غلات

با وجود حمله موشکی روسیه به بندر اودسا که منجر به تردید درباره نیت روسیه برای پایبندی به پیمان صادرات غلات میان این کشور و اوکراین شده، اوکراینی‌ها تلاش برای صادرات غلات از اودسا و دیگر بندار دریای سیاه را از سر گرفته‌اند. ولودیمیر زلینسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، با محکوم کردن اقدام روسیه اعلام کرد که این حمله نشان داد نمی‌توان به روسیه اعتماد کرد. با وجود این انتقادات، دولت اوکراین برای آغاز صادرات قدم‌هایی برداشته است. روسیه می‌گوید که هدف این حمله، یک قایق نظامی اوکراینی بوده است.

کیوسک

روزنامه ساندی تلگراف انگلیس ا

«ریشی سوناک» علیه پناهجویان

ساندی تلگراف به برنامه جنجالی ریشی سوناک، نامزد کرسی نخست‌وزیری انگلیس برای سختگیری نسبت به پناهجویان پرداخته است. سوناک، وزیر دارایی سابق دولت جانسون، وعده داده در صورت پیروزی در رقابت رهبری حزب محافظه‌کار و نخست‌وزیری، تعداد پناهجویان را در انگلیس محدود خواهد ساخت و نظام پناهندگی انگلیس را عاقلانه‌تر مدیریت خواهد کرد. سوناک در بخشی از برنامه ۱۰پدنی خود ادعا کرده که می‌خواهد مرزهای انگلیس را ایمن ساخته و از قدرت داد‌گاه‌های حقوق بشر اروپایی بکاهد. او همچنین وعده داده در صورت پیروزی در انتخابات کمک‌های مالی را به کشورهایی که پناهجویان و نیهکاران خود را مسترد نکنند، قطع خواهد کرد. او همچنین گفته که پناهجویان غیرقانونی را روی کشتی نگهداری خواهد کرد.